

توجه به حریم دیداری از ارتفاع در شهرسازی ستنی یزد

اگر در کوچه‌پس‌کوچه‌های بافت تاریخی یزد قدم بزنید، کمتر خانه‌ای را می‌بینید که پنجره‌اش به کوچه باز شود یا رهگذری بتواند به درون آن نظاره کند. اینجا معماری با سلسله مراتب ورودی و سازمان‌دهی درون‌گرا زبان گویای فرهنگی است که «حجاب» را یک اصل اجتماعی و کالبدی می‌داند. فاطمه شریفی، فعال رسانه در یادداشتی نوشت: برخلاف نگاه رایج که حجاب را صرفاً در پوشش افراد خلاصه می‌کند، در فرهنگ معماری ایران زمین و بافت زنده تاریخی یزد، این مفهوم به‌عنوان یک «جهان‌بینی» در شکل‌گیری شهر نقش داشته است و پژوهش‌های معاصر نشان می‌دهد که زندگی و رفتارهای اجتماعی انسان‌ها، تابع فرهنگ برآمده از جغرافیاست و در دارالعباده ایران، این جغرافیا منجر به شکل‌گیری فرهنگی به نام «درون‌گرایی» شده است. علی‌علائی پژوهشگر حوزه حریم در معماری اسلامی پیرامون این موضوع می‌گوید: در این نگاه، خانه صرفاً یک سرپناه نیست، بلکه محلی برای خلوت، بازگشت به خویش، و مهم‌تر از همه، مکانی برای آرامش است. معمار یزدی با درک این نیاز، فضایی را طراحی می‌کند که اولین شرط آن، حفظ حریم خانواده از معبر عمومی بود. اگر به یک خانه تاریخی در یزد وارد شوید، هرگز با یک در مستقیم به حیاط مواجه نمی‌شوید. اولین عنصری که جلوه‌گر می‌شود، فضایی نیمه‌بسته و هشت‌ضلعی به نام «هشتی» است و برای رفاه بانوان خانه، ابتدا یک هشتی در جلوی در وجود داشت و پس از آن، وارد حیاط می‌شدند و این فضای میانی، نقش یک فیلتر را دارد. هشتی با ایجاد یک چرخش ۹۰ درجه یا بیشتر، مانع از دید مستقیم کوچه به درون خانه می‌شود و به مراجعه‌کننده اجازه می‌دهد پیش از ورود به حریم خصوصی، خود را برای حضور در آن فضا آماده کند. صدیقه رمضانخانی، پژوهشگر یزدی با رویکرد انسان‌شناسی و معماری ستنی پیرامون این موضوع مطرح می‌کند: آنچه در این معماری اهمیت دارد نه نمایش بیرونی بلکه آرامش و صیانت از فضای زیست درونی است و از لحظه ورود سلسله مراتبی آغاز می‌شود و فضاهایی وابسته که نگاه را می‌شکند و جهت حرکت را تغییر می‌دهد و این چرخش‌های حساب‌شده مانع از آن است که چشم رهگذر و یا تازه‌وارد بی‌واسطه به حریم خانواده نفوذ کند. مهم‌ترین ویژگی خانه‌های ستنی یزد، حیاط مرکزی آن‌هاست. تمام روزنه‌ها، پنجره‌ها و ایوان‌ها به سمت این حیاط خصوصی و نه به سمت معبر عمومی باز می‌شوند که این الگو که نتیجه‌ی مستقیم تفکر درون‌گرا بوده و تضمین‌کننده‌ی بالاترین سطح حریم بصری است، درحالی‌که در معماری مدرن، پنجره‌ها اغلب رو به خیابان یا خانه همسایه گشوده می‌شوند، در یزد ستنی، همه‌ی اعضای خانه در فضایی کاملاً محصور و امن تنفس می‌کنند. تحقیقات نشان می‌دهد که «باز شدن روزنه‌ها به حیاط خصوصی به جای معبر عمومی» یکی از مؤثرترین روش‌ها برای رعایت حریم در خانه‌های ستنی بوده است. یکی از نکات شگفت‌انگیز در شهرسازی ستنی یزد، توجه به حریم دیداری از ارتفاع است. در این شهر، «عدم ارتفاع‌گیری نامتجانس بناها نسبت به یکدیگر» یک اصل اساسی بوده است. به این معنا که همسایه‌ها وقتی خانه می‌ساختند، چنان رعایت حال یکدیگر را می‌کردند که کسی نتواند از پشت‌بام یا پنجره‌ی طبقه بالای خود به درون خانه دیگری نگاه کند. اگر بنایی بلندتر ساخته می‌شد، مانند بادگیرها با کارکردی اقلیمی نه نمایشی همراه بود و دیوارهای بلند و کوتاه‌قامتی پنجره‌های بیرونی، پیام روشنی برای رهگذر به همراه دارد که اینجا حریم شخصی و خانوادگی است.

آمادگی پارک‌های طبیعت‌گردی استان یزد برای میزبانی نوروز ۱۴۰۵

معاون گردشگری میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد، در نشست هماهنگی مدیران پارک‌های طبیعت‌گردی بر لزوم ارتقای خدمات، رعایت الزامات زیست‌محیطی و تقویت نظارت برای ارائه خدمات مطلوب به گردشگران نوروزی تأکید کرد. به گزارش روابط عمومی اداره کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد، نشست هماهنگی و برنامه‌ریزی پارک ای طبیعت‌گردی با حضور معاون گردشگری استان و مدیران این مراکز، در سالن جلسات اداره کل برگزار شد.

روزنامه اجتماعی و اقتصادی استان یزد | سال دهم | شماره پیاپی ۵۴۰ | دوره جدید | شماره ۲۰۰ | چهارشنبه | ۲۷ اسفند ماه ۱۴۰۴ | ۴ صفحه | قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

استاندار یزد تأکید کرد:

**تأمین پایدار آب و
خدمات رسانی مستمر
به مردم در سطح استان یزد**

معاون صنایع دستی استان یزد خبر داد:

**بازارچه‌های صنایع دستی
یزد؛ پیوند هنر بومی و رونق
گردشگری در نوروز ۱۴۰۵**

معاون امنیتی استاندار خبر داد:

**تجاوز آمریکایی - اسرائیلی
به فرودگاه بین‌المللی
و چند مکان نظامی یزد**

با هدف انسجام بخشی به برنامه‌های فرهنگی و گردشگری استان یزد برگزار شد

تقویم رویدادهای یزد؛ فرصتی برای رونق اقتصاد محلی و گردشگری پایدار

